

Nem kell szégyenkeznie

Kossuth Lajosnak, hogy Klebelsberg Kunó gróf kegyelméből kimaradt a szegedi Pantheon oszlopcarnokából. Másokkal is megtörtént ez a sajnálatos esemény és mások sem fognak emiatt pirulni. Legfeljebb Kossuth megyéje szégyenkezhetnék, ha szó nélkül tudomásul fogja venni, hogy a neonacionalista, kulturfőlényes gróf egyszerűen elsétált a zempléni nagy magyar emléke előtt.

A hidegkuti uti villa rejtélyes csendjében és főúri pompájában meddig törte vajon a fejét a magyar oktatás minisztere, amíg osztályozta a nemzet jeleseit? Aki egyest kapott — az emléket is kap. Szobrot, koszorút, láncot, meg mi egy mást. Aki rossz volt: Kossuth és a többiek, annak négyest — örök feledést ír be lecke-könyvébe a miniszter, aki annyira elővigyázatos volt a jövő történelem tudósaival szemben, hogy a koszorút, láncot elsősorban is a maga nyakába akasztotta.

A roskadozó, vagy félíg beomlott iskolák és a Collegium Hungaricum nagynevű minisztere ezzel sikeresen játszotta el azt a jóindulatot, amelyet még éreztek iránta azok, akiknek a véleménye döntő szokott lenni abban a korban, amikor a miniszter valóban a nemzet akaratának letéteményese.

Ez az arculcsapása egy nemzet rajongott ideáljának tülnök a közoktatásügy szürke falain. A zempléni fiskális megdöngötte egyszer a szabadság kapuit és rájogva bámult fel erre a döntésre a világ. Hogy a szobra ott fog-e állni a szegedi Pantheonban, ép oly mellékes számára, mint az a tény, hogy Klebelsberg e ténykedését nem fogja rájogással, csak lesújtó döbbenettel fogadni a nagyvilág.

A szomorú ebben, hogy a lesújtó tekintetet a nem-

zetet fogja érni és a koszorús, láncos miniszter korrigálhatatlan cselekedete újra csak a nemzet rovására ir-

lik akkor, amikor pedig a nemzetet csak a világ becsülése és figyelme mentheti meg.

Dr. S. A.

Válasz egy szakvéleményre.

II.

Mélt
PATTANTYUS A. GÉZA
egyetemi tanár urnak
Budapestben

Mélyen tisztelt Professor úr!

A múlt héten rámutattam arra, hogy — szakvéleményéből következtetve — nem volt, mert kellő információ nélkül nem is lehetett ismerős Professor úr a helyi viszonyokkal és lehetőségekkel. Erre és csakis erre vezethető vissza, hogy mikor a fontos kérdésekben elismeri kritikám elvi helyességét, mégis jönnek találja, ami a villanytelep építése körül történt — mert, véleménye szerint, a közeli fejlődés rendbe fog hozni mindent.

Ujhelyi polgársága és köztük én, végtelenül örülnék, ha ez bekövetkezne, de — a már kifejtett okokból — nem hiszek benne. Azt én is tudom, és tudtam már kritikám megírásánál, hogy egy-két malom bekapcsolása, a nappali áramfogyasztásnak megfelelő üzleti politikával való nagymérvű emelése és főként egy jó kooperációs szerződés segítene minden bajunkon, de viszont tudom azt is, hogy ez, a város adott helyzetében, csak óhaj és szükségesség, anélkül, hogy valósággá válhatna.

Lényegben mindössze ez az eltérés az én kritikám és Professor úr szakvéleménye között; semmi egyéb — a villanytelepet illetően. Hogy kinek lesz igaz a... azt majd a jövő dönti el. A jövő, melyet én és velem együtt a város csaknem minden polgára kilátástalannak tart. Ez már nem szakkérdés, ez csak az érzés, helyesebben a megérzés kérdése. Professor úr, úgy látszik, optimista, míg én és velem együtt Ujhely polgárságának 99% a pesszimista, amire minden okunk megvan.

*

Professor úr szakvéleményében súlyosan kifogásolja, hogy cikkeim alkalmasak az áramot vevők és az áramot

eladó; a fogyasztó közönség és az üzemek vezetősége között a bizalmatlanság felkeltésére.

Hangsúlyoznom kell, hogy itt, Sátoraljaújhelyben, nincs áramot eladó és vevők, itt így megkülönböztetni nem lehet, mert a kegy — egy. A város közönsége a villanygyár tulajdonosa is. És ezért én kritikámat nem mint fogyasztó, hanem mint egyik résztulajdonos, a tulajdonos szemszögéből írtam meg.

Az üzemvezetőség elleni bizalmatlanság felkeltésére — elismerem — alkalmasak lennének cikkeim. De ezt a bizalmatlanságot nem kell felkelteni, ez a bizalmatlanság hosszú évek óta elő, eleven valóság. Az üzemvezetőséggel szemben évek óta bizalmatlan — kevés kivétellel — a város egész közönsége és erre megvan minden oka a multak tapasztalatai alapján.

Ez a bizalmatlanság még csak megerősödik bennem, ha elolvassom a Professor úr szakértői véleményét. A véleményben érintettek közül következtetve mennyi mindent ismert be az üzemvezetőség kritikámra írt védekezésében; mennyi sok mindent ismert el hozzávetőlegesnek, amit határozottnak állított és mennyi mindent tüntetett fel rendben lévőknek, ami nem volt rendben, — hallgatással türe és mélyítve a hibát.

Ismélem, ez a bizalmatlanság még csak megerősödik, ha elolvassom Professor úr szakvéleményét. Hiszen ebből úgy látszik, hogy Professor úr előtt is elhallgattak igen fontos körülményeket.

Igy a szakvéleménynek a vízműtelepre vonatkozó részében nyomát sem látom annak, hogy tudomásul bírna a következők:

A vízműtelepen az átépítés előtt nem csak turbina-szivattyú, de két drb. dugattyús szivattyú is volt, a megmaradt turbina-szivattyúval együttesen egyező teljesítménnyel. Ezt — úgy lát-

szik — elfelejtették közölni, mert ezeknél nem volt elhajlás, ezeknek a szivattyúknak teljesítménye csak lineárisan csökkenthetett a fordulatszámmal — ha a Dieselmotorok fordulatszámát már valóban 1924-ben csökkentették, amiről azonban senki sem tud, mert a képviseletestületnek nem jelentették be. Épp úgy elfelejtették közölni Professor úrral azt is, hogy a sztikus emelőmagasság (szivattyú-tengely és a vízvezetékben elért tényleges legmagasabb vízszint közötti különbség) azelőtt sokkal kisebb volt, mert a medence azelőtt ügyszólván sohasem volt úgy tele, mint most van. Hogy ez így volt, illetve így van, azt a köztudomás mellett az 1930 évi költségvetés egyetlen mondatával tudom bizonyítani. A vízműtelep 1930 évi költségvetésének indokolása ugyanis „Áramfogyasztás” cím alatt a következőket mondja: „... 10.000 P.-vel magasabban van beállítva, amit a fokozottabb vízfogyasztással és a magasabban fekvő városrészeknek állandó vízellátásával járó többkiadással indokolunk.”

Nem kell hangsúlyoznom, hogy ezek közlésének elmulasztása nagymértékben gyakorolt az üzemvezetőség szempontjából kedvező hatást Professor úr véleményének kialakulására, ami természetes is. De hogy ezeket elfelejtették közölni, ebből gondolni lehet, hogy évek folyamán a vizsgálói adatok „hozzávetőleges” ségétől kezdve mi mindent felejtettek el közölni velünk, a város közönségével, a villanytelep és vízművek tulajdonosai-val.

Ilyenfajta információk voltak azok, amelyeken Professor úr jóhiszeműen felépítette véleményét.

*

Mindezeket előre kellett bocskántanom, mielőtt foglalkoznék a szakvélemény személyemet érintő végső konkluziójával, mely a következőképp szól:

... a cikkirő a kalorikus erőgépek működésével tisztában van ugyan, de a gépcsoportok és telepek sajátos üzemi viszonyaival, különösen pedig a változó terhelés okozta jelenségekkel eddig behatóan

